

BELSET BARNEHAGE

EN FLERKULTURELL BARNEHAGE MED
FOKUS PÅ SPRÅKUTVIKLING OG
MANGFOLDSKOMPETANSE

HVOR ER VI OG HVEM ER VI?

- 4 avdelings barnehage på Rykkinn
- Andelen av flerspråklige barn er ca. 60%
- Vi er 20 ansatte, kvinner 25-63 år, 40% med annen etnisk bakgrunn enn norsk
- Vi har i tillegg unge og voksne i språk- eller arbeidspraksis

SPRÅKENE VÅRE

BARNA BEHERSKER / TILLEGG TIL NORSK DISSE SPRÅKENE:

- Urdu 7
- Tyrkisk 3
- Persisk 3
- Albansk 2
- Arabisk 2
- Bengali 2
- Dari 2
- Engelsk 2
- Filippinsk 2
- Indonesisk 1
- Italiensk 1
- Kurdisk 1
- Somali 1
- Tagalog 1
- Tigrinja 2
- Tsjetsjensk/russisk 1
- Vietnamesisk 1

PERSONALET BEHERSKER / TILLEGG TIL NORSK DISSE SPRÅKENE:

- Bosnisk
- Dansk
- Filippinsk
- Italiensk
- Polsk
- Portugisisk
- Tamil
- Tyrkisk

VÅRT SÆRPREG

- Mangfold i kulturelle, religiøse, språklige og etniske bakgrunner – særlig blant barn og foreldre

- Vi møter ulike forståelser, holdninger og syn på barn og verdier.

DET VIKTIGSTE

- Bevisstgjøring og refleksjon i personalgruppen
- Å bli bevisst egne holdninger og eget verdisyn
- Å diskutere temaer som demokrati, inkludering/utenforskap, ulike kulturer og kjønnsroller
- Kollegaveiledning - vi deler praksisfortellinger og øver oss i å se kritisk på egne roller og egen praksis

VERDIER OG HOLDNINGER

- MOT, ÅPENHET OG RESPEKT *(Bærum Kommunes kjerneverdier)*
- Vilje og mot til å lære noe nytt hele tiden
- Mot til å tørre å være åpne om oss selv
- Vilje og evne til å være åpne for det ukjente

VERDIER OG HOLDNINGER

- Vi må kunne respektere mennesker for det de er
- Vi vil vri *mangelperspektiv* til *ressursperspektiv*
- Vi vil bygge broer, ikke skape kløfter
- Vi må kunne koble vår egen livsverden opp mot det ukjente vi møter

FLYTT PERSPEKTIVET -SI ALDRI

”Han forstår jo ingenting!”

”Han kan jo ikke norsk!”

FLYTT PERSPEKTIVET - SI HELLER

”Han er veldig flink til å snakke polsk, og holder på å lære seg norsk nå!”

FRA MANGELPERSPEKTIV TIL RESSURSPERSPEKTIV

”Han kan jo ikke norsk!”

”Han er veldig flink til å snakke
polsk, og holder på å lære seg
norsk nå!”

ET FLERKULTURELT BARN – flere identiteter og flere roller

- Er glad i å danse og kle seg ut som prinsesse
- Kan 3 språk
- Er 4 år
- Er stolt storesøster
- Liker å synge

UTVIKLINGEN HOS OSS

- Det har vært en økning i antall minoritetsspråklige barn de siste årene
- Barnegruppene har endret seg
- Foreldresamarbeidet er forandret
- Vi har videreutviklet vår pedagogiske praksis, vår kommunikasjon og samarbeidet med foreldrene

LIK KVALITET FOR ALLE BARN

- I kommunikasjonen
- I dagsrytmen
- I innredningen (*med fokus på språkmiljø*)
- I utvalg av pedagogisk materiell og leker
- I bøker
- I mattilbudet

KVALITETSKORT

Belset-kvalitet

Foreldre og barn

Når barnet kommer i barnehagen

- **Barnet skal ønskes velkommen med navn og et smil**
- **Er det en du ikke kjenner, presenter deg selv**
- **Ha barnet i fokus**
- **Hjelp barnet med avskjeden med de foresatte**
- **Ta imot og gi viktige beskjeder. Gi beskjeder videre**

STØTT SPRÅKUTVIKLINGEN GJENNOM HVERDAGSSAMTALER

BRUK SPØRSMÅL SOM ÅPNER OPP

Ser dere hva pappaen til Albert gjør nå?

Han sover på gulvet!

FØLG BARNETS INTERESSE

Gjorde du det? Fortell meg mer! Hvilken farge hadde den?

Jeg så en kul bil på vei til barnehagen!

FORTOLK OG UTVID DET SOM BARNET SIER

Oi, så fint! Du har tegnet mammaen din og deg på ferie!

Mamma og meg!

VENT PÅ BARNETS SVAR

Hva gjorde du og Ola ute i dag?

HJELP BARNET MED Å SETTE ORD PÅ TING

Kan jeg låne din...den, der?

Ja, selvfølgelig kan du låne min fingerdukke.

Øhh, vi ???...øhh vi.. spilte fotball!

LEK MED SPRÅKET NÅR DET ER MULIG

Elle melle. deg fortelle Skipet går ut i år

Rygg i rand, to i spann Snipp, snapp, snute du-er-ute!

RELATER TIL NOE SOM BARNET KJENNER

Se, du har fått en invitasjon! Hva er en invitasjon?

Du husker da du var i Marias bursdag? Da hadde du også fått en invitasjon først, der hun inviterte deg.

UTNYTT DEN SPRÅKLIGE KOMPETANSEN BARNET ALLEREDE HAR

FREDAG!!!

Ja, det stemmer det er er ha-med-dag i dag! Vet du hvilken dag det også er?

IKKE RETT BARNETS FEIL DIREKTE

Det var en katt i barnehagen i sted!

Ja, jeg så også at det var en katt her!

FORKLAR ORD SOM BARNET IKKE KJENNER PÅ FORHÅND

Hva er en tante?

Det kan være en mammas søster - har du en tante?

Ja, tante Fatima - er tante Fatima mammas søster?

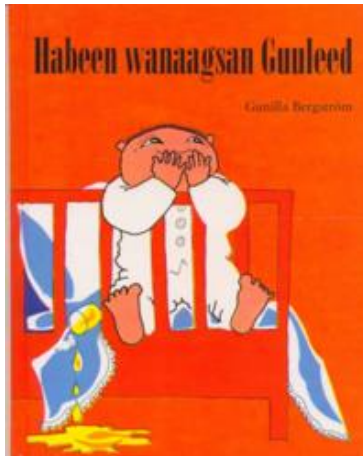
SPRÅKLIG MANGFOLD

Rammeplan for barnehagen sier:

”Personalet skal synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer.”

SPRÅKLIG OG KULTURELT MANGFOLD HER?

SÅNN GJØR VI DET

- Mangfoldet skal synes, så snart man kommer inn i barnehagen
- Det skal overalt være NOE som alle barn kan kjenne igjen
- Finnes man, hvis ikke man ER i bøker, på bilder, på puslespill osv?

SPRÅKMILJØ

”Vi ønsker å skape en atmosfære hvor det er en styrke å kunne flere språk. Personalet må være lydhøre og tilstede i barnas verden. Vi ønsker å få frem de språklige ressursene barna allerede har. Vi mener at språkstimulering ikke «kommer i poser», men er et solid arbeid gjennom hele dagen, i alle situasjoner hvor vi er i relasjon med barnet. Det vi til enhver tid jobber med, skal synes på veggene, i materiellet vi velger, sanger vi synger og aktiviteter vi har med barna.”

Belset Barnehage, 2017

ATMOSFÆRE

Atmosfæren eller stemningen i barnehagen må være slik at barnet uansett hva det har opplevd før, hvilken hudfarge det har, hvilket morsmål det har eller hvilken religion eller kultur det tilhører – føler seg sett, akseptert og respektert. Ikke bare for det det kan bli, men for det det er NÅ.

PASS PÅ HVITHETEN

- Vi må tenke barnets verden inn i barnehagen, uten å gi slipp på det viktigste – vi må koble oss på
- Barnet må kunne se, høre, smake og lukte noe det kjenner igjen
- Vi må skape en atmosfære der ALLE barn føler seg sett, akseptert og velkommen
- - ikke bare etnisk norske barn!

HVA SNAKKER VI OM

- Vær varsom med å overføre majoritetskulturens temaer som en selvfølge (*ikke alle vet hva en svømmehall er...*)
- Hva skjer når vi spør om hva barna gjorde i helgen eller i ferien?
- Når vi snakker om «hytte», «fjellet» og «påske» vil det gi en type mening for noen
- Andre vil føle seg utenfor...
- Husk å være åpen for undring!

AKTIVITETER

- Syng med barna, en perfekt måte å tilegne seg språk på
- Lek sangleker
- Husk også aktiviteter hvor språket ikke er så viktig

BOKUTLÅN

- Vi har en spesiell avtale med biblioteket om å låne bøker på de aktuelle språkene vi har
- Disse bøkene kan foreldrene låne med hjem
- Å styrke morsmålet hjelper når man skal lære et nytt språk

ET GODT SPRÅKMILJØ

ER GODT FOR ALLE
BARN!

ET GODT SPRÅKMILJØ

Et godt språkmiljø er resultatet av den gjensidige påvirkningen mellom barn, foreldre, personale, materialer, arbeidsmetoder, det fysiske miljøet inne og ute, kompetanse og samfunnet.

HØST

ET GODT SPRÅKMILJØ – HVORDAN?

(mest med tanke på barna som skal lære norsk, men gjelder alle)

- **ANERKJENNELSE.** Vi må anerkjenne at barnet kommer med sin kultur og med sitt språk i bagasjen. Det er like bra som hvilket som helst annet. Vi skal ikke ”fornorske” barnet. Hvert barn skal anerkjennes som det det er og ikke for hva det en gang kan bli. Når barnet etter hvert lærer seg norsk, har det en utrolig kompetanse, to eller flere språk!
- **UNNGÅ MANGELPERSPEKTIVET.** Let etter hvert eneste barns ressurser, hver dag, hele tiden. Ha hele tiden ”gode baktanker” istedenfor å fokusere på det barnet ikke kan. Tenk at barnet kan noe annet, har andre opplevelser og erfaringer. Tenk på hva det gjør med mennesker å føle at det ikke er bra nok, at det ikke presterer.

HVERDAGSSAMTALENE

JO MER BEVISST DEN VOKSNE ER,
JO BEDRE KAN DE DAGLIGE
GJØREMÅLENE UTNYTTES TIL
GODE SAMTALESITUASJONER!

- I GARDEROBEN
- PÅ STELLEBORDET
- VED MÅLTIDET
- BOKSAMTALEN
- I SAMLINGER OG SMÅGRUPPER
- DEN UTFORSKENDE SAMTALEN
- PROBLEMLØSNINGSSAMTALEN
- KONFLIKTLØSNINGSSAMTALEN
- DEN VOKSNESTYRTE SAMTALEN
- DEN BARNESTYRTE SAMTALEN
- OSV.

Kilde: Margareth Sandvik

EN GOD SPRÅKMODELL

- Skaper trygghet og tillit mellom barn-barn, barn-personale, foreldre-personale
- Er sin rolle bevisst, bruker språket aktivt og snakker mye
- Snakker tydelig og rolig
- Viser interesse, er engasjert og skaper stemning
- Klarer å ta barnas perspektiv, lytter og er åpen
- Er aktiv med barna: leser bøker, synger, bruker rim og regler
- Setter ord på det man gjør, ting/følelser, forklarer, benevner, undrer seg, stiller åpne spørsmål og gir barna språklige utfordringer.
- Lærer ord på barnas morsmål

STØTTENDE STILLAS

Når barnet lærer sammen med en kompetent annen og presterer utover sitt mestringsnivå. Barnehagen har en viktig rolle når det gjelder om å støtte barnas utvikling i den nærmeste utviklingszone også når det gjelder språk.

ALLE må være språkmodeller hele dagen, hver dag!

TO ULIKE SPRÅKTONER!

- Charlotte Palludan, dansk forsker, har observert kommunikasjonen mellom barn og voksne i danske barnehager. Hun fant, at de voksne brukte to forskjellige "språktoner".
- **UNDERVISNINGSTONEN** er preget av at de voksne stiller spørsmål, instruerer eller forklarer barna. For eksempel stiller de spørsmål de allerede vet svaret på.
- *Er ikke anerkjennende og begrenser språklig aktivitet. Brukes ofte i samtale med minoritetsbarna og foreldre.*
- **UTVEKSLINGSTONEN** brukes i situasjoner hvor barn og voksne utveksler meninger, kunnskap og opplevelser. Barn og voksne er likeverdige samtalepartnere og begge tar initiativ.
- *Er anerkjennende og stimulerer til språklig aktivitet. Brukes oftest i dialoger med majoritetsbarna.*

FORELDRESAMARBEIDE

- For et inkluderende og inspirerende språkmiljø – etabler et godt foreldresamarbeid – basert på tillit
- Inviter foreldrene til å bidra med sin kultur og sitt språk, gjør dem synlige i barnehagen (*pass på ikke å eksotifisere*)
- La det være noe alle barn kjenner igjen fra sin kultur, for eksempel magasiner, bøker, kalendre, emballasje med skrift på familiens språk
- Dette vil skape nye muligheter i leken
- Da vil alle finne noe de er gode på

Pešidh Numbers

1

yek

2

do

3

se

4

chahar

5

panj

6

shesh

7

haft

8

hasht

9

noh

10

dah

TIPS TIL DERE FORELDRE:

- Hils på de du møter i garderoben/på lekeplassen/på parkeringsplassen.
- Snakk positivt om andres barn og andre foreldre.
- Gjør gjerne en innsats for å bli kjent med barn og voksne på Tyttebær (og gjerne andre avdelinger!)
- Vær lojal mot det som blir bestemt.
- Engasjer deg i å skape et godt miljø.
- Vær opptatt av at alle er med.
- Skap rom for å heie på flere barn enn ditt eget.

(fritt etter Jannike Smedsplass, spesialrådgiver grunnskoleavdelingen Bærum Kommune)

EKSEMPLER FRA PRAKSIS

- "Ta med brødsiver"
- "Vi tar gjerne i mot tips"
- Huskeliste med klær
- Ha-med-leker
- "Er skinkeost også halalmat?"

MORSMÅL

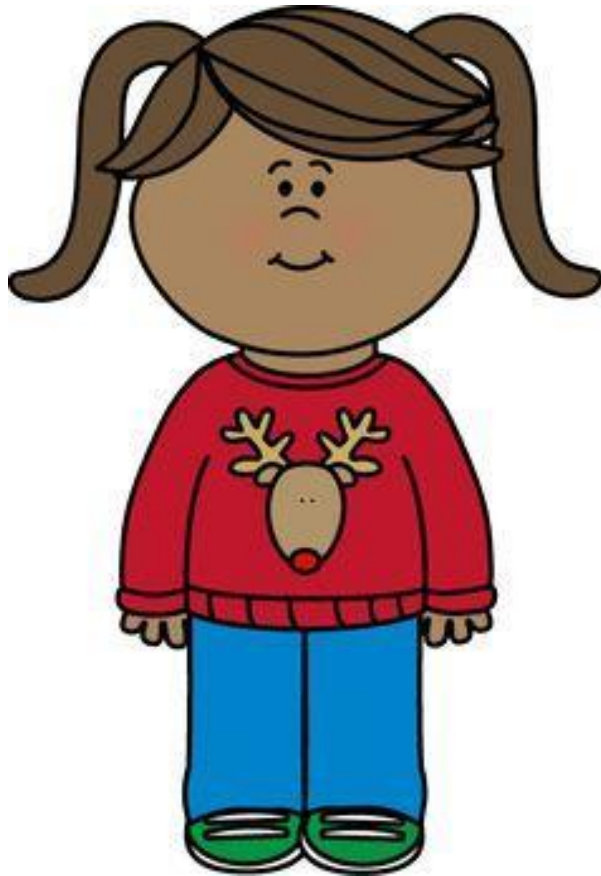
- ”Kan de egentlig tillate seg å snakke morsmål her i garderoben? Jeg forstår jo ikke det de sier!” *(forelder)*
- ”Hva skal jeg si, vi hører jo at foreldrene og barnet snakker morsmål sammen i gangen, hva skal jeg si til det?” *(barnehagelærer)*

MYTER OM FLERSPRÅKLIGHET

- Å UTSETTE ET BARN FOR TO SPRÅK VIL SI AT DET BEGYNNER Å SNAKKE SENT
- BARN FRA SPRÅKLIGE MINORITETER MÅ SNAKKE NORSK HJEMME FRA DE ER SMÅ
- TOSPRÅKLIGHET GJØR DET VANSKELIGERE FOR BARN MED SPRÅKVANSKER
- Å BLANDE SPRÅK – KODEVEKSLING – ER TEGN PÅ FORVIRRING ELLER SVAKE SPRÅKFERDIGHETER
- MAN MÅ KUNNE BEGGE SPRÅK FLYTENDE FOR Å KUNNE KALLE SEG TOSPRÅKLIG
- DET TAR 5-7 ÅR Å TILEGNE SEG ET ANDRESPRÅK
- *KILDE: ELSE RYEN OG HANNE GRAM SIMONSEN*

ET TOSPRÅKLIG BARN ER IKKE DET SAMME SOM TO ENSPRÅKLIGE BARN!

+

Enspråklig person (språk A) + Enspråklig person (språk B)

HVORDAN LÆRER BARNET?

Ved å jobbe med språkmateriell? Eller ved å "gjøre" ordet?

HVORDAN LÆRER BARN SPRÅK?

- Gjennom erfaring
- Barn tilegner seg ord gjennom meningsfull samhandling med andre
- Ved at voksne tilpasser stemme, ordbruk, setningslengde osv.
- Man lærer ved "å gjøre" ordet.
- Gjennom opplevelser i ulike miljøer, i skogen, i nærmiljøet og ved å bearbeide inntrykkene, kanskje ved hjelp av bilder
- Barn lærer språk ved å snakke med andre
- Den voksne har en støttende og hjelpende funksjon ved å tolke, utvide og reformulere barnets bidrag i samtalen *(som Belsets egen plakat forklarer)*

Kilde: Margareth Sandvik

SPRÅK KOMMER IKKE I POSER!

Språkarbeidet er ikke ivaretatt alene ved formelle læringssituasjoner. Språkarbeidet må foregå hele dagen i alle situasjoner.

SAMTALEN

Uansett kultur, er **SAMTALEN** grunnlaget for læring og sosialisering.

Voksne i barnehagen snakker for lite med barna. I løpet av dagen er det interaksjon mellom barn og voksne bare **1-1,5 TIME**.

Vi som jobber i barnehage bør få til en samtale med hvert barn i løpet av en dag.

Får du til en samtale med hvert barn i løpet av en dag?

ER SPRÅKET VIKTIG FOR LEKEN?

- Ulike dagligdagse situasjoner i barnehagen forutsetter forskjellig språkbruk (måltid, fysisk lek, samling, rollelek osv.)
- Hvilke muligheter har de flerspråklige barna for å bruke sine språklige kompetanser i leken?
- Hvilke muligheter gir ulike situasjoner for å lære et nytt språk?
- Rollelek handler i høy grad om sosial posisjon. For barn som har en lav posisjon kan det være vanskelig å arbeide seg frem til å bli en fullverdig deltaker i leken.
- Hvordan forhandler man seg inn i leken? Hvilke strategier, språklige og ikke språklige.

Kilde: Elena Tkachenko

ET GODT SPRÅKMILJØ ER ALTSÅ PREGET AV:

- Anerkjennelse av flerspråklighet og mangfold
- Gjensidig tillit
- Kompetanse
- Engasjement
- Fokus på barn og voksnes ressurser
- God stemning – utvekslingstonen
- Mange samtaler
- Åpne samspillsmønstre
- Et godt foreldresamarbeid
- Tilbud om bøker og annet materiell på ulike språk
- Synliggjøring av det kulturelle og språklige mangfoldet
- Sammenheng mellom språk – aktiviteter – materiell – sanger – utsmykning av vegger

DE VOKSNE MÅ VÆRE DER BARNNA ER, FØLGE MED OG STØTTE DE SOM TRENGER DET

UTFORDRINGENE

- Barna som ikke har lært «nok» norsk ved skolestart
- Barna som har utfordringer både på morsmål og på norsk
- Kommunikasjon mellom foreldre og personale
- Kompetanseutvikling og skiftende personale

TA KONTAKT:

Belset Barnehage

eva.einshoj@baerum.kommune.no

<https://youtu.be/moSFlvxnbgk>